

Høringsnotat – Meld. St. 18 «Bærekraftige byer og sterke distrikt»

DOGA takker for muligheten for å spille inn til den nye stortingsmeldingen. Vi ønsker samtidig å berømme den forbilledlige prosessen ved utarbeidelsen av meldingen, som med god medvirkning og en helhetlig forståelse av bærekraftsbegrepet (økonomisk, miljømessig og sosialt) er et godt utgangspunkt for videre arbeid med å skape "bærekraftige byer og sterke distrikter".

DOGA arbeider med byutvikling som et verktøy for verdiskaping og omstilling, blant annet gjennom pilotprosjekter over hele landet. Gjennom å samle, lære og eksperimentere vil vi finne nye løsninger for våre byer og tettsteder, og samtidig hvordan byene kan være plattform for innovasjon.

På bakgrunn av dette ønsker vi i denne høringen å trekke frem 3 hovedfokus:

- Lokaliseringspolitikk og levende sentrum
- Boligmarkedet og kvalitet i boligutviklingen, inkludert medvirkning
- Mulighetene i byen som plattform for innovasjon

Lokaliseringspolitikk og levende sentrum

DOGA synes det er svært positivt at regjeringen legger vekt på en bærekraftig utvikling av norske byer og tettsteder gjennom å satse på tette, gode byer og levende sentrum. Vi er imidlertid bekymret for hvor mye som egentlig er nytt i det regjeringen nå legger fram, og om det er konsistent. Statens lokaliseringspolitikk har vært den samme over lengre tid, med en samordnet areal- og transportpolitikk siden begynnelsen av 90-tallet. Når det kommer til praktisk politikk blir den imidlertid ofte ikke fulgt, verken av kommunen, fylkeskommunen eller Staten selv.

DOGA vil berømme enkelte tiltak, presentert særleg i kapittel 7, som skal styrke planleggingspolitikken for en mer helhetlig og langsiktig planlegging. Vektleggingen av tydeligere rammer og føringer fra statlig hold, for kommunal- og regional planlegging er etter vår mening av største nødvendighet. Vi vet at enkeltkommuner har vanskelig for å se utenfor egne kommunegrenser når det for eksempel gjelder lokalisering av handelsvirksomhet og arbeidsplasser, og vi mener dette til en viss grad kan forhindres av bedre interkommunalt samarbeid, samt mer forpliktende samarbeid mellom regionale- og nasjonale styresmakter. Her vil det imidlertid være viktig å følge opp med konkrete planer for hvordan denne samordningen skal skje. DOGA er videre usikker på om det er forenelig med regjeringens store tiltro til det lokale selvstyre.

Et annet virkemiddel for å få til en mer samfunnsnyttig planlegging, er å vise effekten og verdien av den. Gjennom for eksempel mer bruk av samfunnsøkonomisk verdsetting av byutviklingsprosjekter, vil man kunne løfte viktigheten av bykvalitet på en demokratisk måte, som er enkel å forstå både for politikere og innbyggere, og hvor man lett kan sammenligne investeringer i bykvalitet med kostnad og nytte av andre typer investeringer.

Vektleggingen av at overordnet arealutvikling løftes opp i samfunnsdelen er også viktig. Som stortingsmeldingen slår fast, vil det kunne gi kommunen bedre politisk styring over arealbruken, samt gjøre planprosessen for arealbruken mer forutsigbar.

Regjeringen nevner videre tiltak som en styrket sentrumsplan med mer juridisk tyngde og demokratisk forankring, mer gårdeiersamarbeid og BID som

Design og arkitektur Norge
Design and Architecture Norway
Hausmanns gate 16
NO-0182 Oslo, Norway

+47 23 29 28 70
post@dog.no
Org. nummer 913 552 490
dog.no

D O G A

modell for mer sentrumssamarbeid. Gjennom våre pilotprosjekt vet vi imidlertid at dette er vanskeleg å få til, og vi etterlyser mer konkrete tiltak og insentiv for å stimulere til dette.

Kommunene mangler også plan- og arkitekturfaglig kompetanse, som er kritisk både som bestiller og utvikler. Mangelen er så stor at det uklart for DOGA hvordan dette skal løses, og ser ikke at forslagene i meldingen er tilstrekkelige.

Boligmarkedet og kvalitet i boligutviklingen, inkludert medvirkning

DOGA berømmer også regjeringens arbeid på boligmarkedet, da det er et stort behov for nye boliger særlig i pressområder som Oslo. Selv om regjeringen også nevner kvalitet og medvirkning som viktige faktorer i den gode byen, er DOGA bekymret for om dette blir ivaretatt når fokus også er på å bygge raskere, billigere, og enklere når eksempelvis sentrale kvaliteter som lys- og lydkrav ikke i tilstrekkelig grad er ivaretatt i forslag til ny teknisk forskrift.

Det er viktig å se boligutviklingen i et helhetlig samfunnsutviklingsperspektiv, og ikke som enkelt boliger. Da er samkjøring av ulike virkemidler, som eksempelvis plan- og bygningsloven sammen med andre tilgrensende sektorlover sentralt.

DOGA er også i gang med å utarbeide et digitalt verktøy for medvirkning med mål om å forenkle planprosessen som vi håper regjeringen vil følge nøye med på. Dette gjelder ikke bare boligmarkedet, men planprosesser og medvirkningsprosesser generelt.

Mulighetene i byen som plattform for innovasjon

DOGA vil til slutt legge vekt på mulighetene som ligger i byen som innovasjonsplattform og den digitale økonomien. DOGA mener kommunen sin rolle i denne sammenhengen kan være betydelig, også i form av å være fasilitator, nettverksbygger, pådriver for innovasjon (gjennom eksempelvis innkjøpsordninger og eksperimentering) og åpne data. For å sette kommunene i stand til å faktisk støtte opp under innovasjon og næringsutvikling, etterlyser DOGA flere verktøy og virkemiddel som eksempelvis insentivordninger og kompetanseheving. DOGA mener videre det er viktig at Staten tar en rolle med for eksempel å skape nasjonale system for åpne data. Videre vil DOGA også peke på viktigheten av å tenke konsekvenser av de digitale løsningene for byen og hvordan vi bruker den. Det er lett å gå seg vill i teknologirus.

Med vennlig hilsen
DOGA

Tor Inge Hjemdal
Direktør Arkitektur DOGA